

לא ברעש ה' דווקא כן

Category: שמות, תצוה

כדי להנחיל את היהדות לדור הבא, עלינו למצוא את הדרך לחנך לקיים את המצוות בחיות ובשמחה. וכן, גם מוזיקה רועשת לצד דוכן תפילין יכולים לעשות את העבודה.

מתי מתנדנדים בתפילה

לא מכבר ביקר כאן יהודי שבא להשתתף בחגיגת בר-מצוה. הלה לא היה שנים רבות בבית הכנסת ולאחר התפילה הוא ניגש אלי ואמר לי שהוא שם לב לדבר מוזר; בתחילת התפילה כולם מתפללים בשקט לפי ערך, וככל שמתקדמים התפילה הקול עולה עד שמגיעים לקריאת שמע ושם כולם ביחד מכריזים בקול רם "שמע ישראל", וכמו שרבינו הזקן בשו"ע (סי ס"א סעיף ה) כותב: "נוהגין לקרות פסוק ראשון בקול רם כדי לעורר הכוונה".

מיד אח"כ מגיעים לתפילת העמידה ושם נעמדים בשקט וכל אחד מתפלל לעצמו בלחש (עד שבהלכה נקראת תפילה זו "תפילת הלחש"). שואל אותי אותו יהודי מדוע אפוא את קריאת שמע צועקים בקול ושני עמודים לאחר מכן, בתפילת העמידה, מתפללים בלחש?!

השבתי לו שבדרך כלל תפילה יש להתפלל בקול, ובפרט קריאת שמע שבה אדם מאשר את אמונתו הבסיסית בה' ומביע את התחייבותו לאמונתו זו ומקבל על עצמו עול מלכות שמים בפרשה ראשונה של ק"ש, משא"כ תפילת העמידה שבה אדם מבקש עבור ענייניו הפרטיים ה' יש להתפלל אותה בלחש, שכן אנחנו מבקשים את צרכינו מתוך ענווה וביטול.

בפרשתנו אנו לומדים על הבגדים של הכהן הגדול שהיו לו שמונה בגדים עשויים מזהב וכו', ציץ ומצנפת חושן ומעיל, והתורה מצווה שעל שולי המעיל יתלו פעמוני זהב "והיה על אהרן ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות".

יחד עם זאת, אנו מוצאים שביום הכיפורים בשעה שהכהן היה נכנס לקודש הקודשים לפני ולפנים, שם היה אסור לו ללבוש את המעיל עם הפעמונים, שכן אז אסור שישמע קולו, ואדרבה, צריך להיות בקול דממה דקה.

שוב רואים שתי הנהגות הפוכות זו מזו, שבמשך כל השנה צריך להיות באופן של "ונשמע קולו", משא"כ ביוהכ"פ. ע"ד שאנו מוצאים בתפילה שני אופני עבודה: בשעת ק"ש העבודה היא בקול וברעש, משא"כ בתפילת העמידה ששם אומרים 'לא ברעש ה'!

וא"כ נשאלת השאלה הנוגעת לעבודת האדם, אימתי צריכה להיות עבודה של רעש ומהומה בשעת קיום מצווה, ואימתי צריכים לקיימה בשקט ובאופן של הצנע לכת?

ה'חרש' לא יבין

בשנות השבעים הרבי יצא עם רעיון חדשני של "טנק המצוות" לציאת לחוצות מנהטן עם רמקולים וכו' ולקרוא ליהודים לקיים מצוות, לעצור באמצע הרחוב לפתוח שולחן ולהניח ליהודי תפילין ללא שום בושה.

יהודים רבים מאד התרעמו על הנהגה חדשה זאת שמעולם לא שמעו עליה קודם לכן. אם יהודי רצה להניח תפילין הוא פנה לבית הכנסת ושם הניח תפילין או בביתו חדר מלפנים חדר, אך מעולם לא עשו מצוות ברשות הרבים, ואפילו הדלקת נרות חנוכה הדליקו בחלון הפונה לרה"ר, אבל לא בחוצות ממש, וגם בזה ברוב הדורות הדליקו בתוך הבית כידוע. ולפתע, התעוררה כאן הנהגה חדשה של רמקולים, שירה וריקודים ברחובה של עיר, מי ראה ומי שמע על הנהגה כזאת מעולם!

באחת משיחותיו התייחס הרבי לטענה הזאת. הוא סיפר שפעם באו אנשים לבעש"ט עם טענה דומה: מדוע חסידי צועקים ומתנדנדים בתפילה (עד אז יהודים עמדו בשקט והתפללו)?

ענה להם הבעש"ט שתי תשובות בדבר: ראשית, כאשר אדם טובע בנהר והוא מנסה להציל את עצמו הרי הוא צועק ומנפנף באמצעות ידיו ורגליו וזורק את עצמו וכו' ואף אחד לא צוחק עליו מדוע הוא נוהג כך, היות שמדובר בפיקוח נפש והוא מנסה להציל את עצמו.

כך גם יהודי בשעה שהוא מתפלל הוא מנסה להציל את עצמו מלטבוע בטרדות העולם שעומדים להטביע ולשטוף אותו (כתורת הבעש"ט הידועה "מים רבים" שהם טרדות הפרנסה, "לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה").

אותו הדבר בדורנו. העם היהודי טובע בים של חומרנות ויש צורך להציל אותו, צריך להציל יהודי שמסתובב ברחובות מנהטן ולעולם לא יבוא לבית הכנסת כדי להניח תפילין. בשביל יהודי כזה שעשוי לאבד את שייכותו לעם היהודי ח"ו אין מקום להנהגה רגועה ומחושבת על מי מנוחות ובקול דממה דקה, רק ברעש נצוד את תשומת הלב שלו ורק ברחובה של עיר ובהמונה של רומי נתפוס אותו, ולפיכך יש צורך בפעילות רעשנית ברשות הרבים!

התשובה השנייה שהשיב הבעש"ט היא, שאדם חרש שרואה אנשים רוקדים והוא לא שומע את הניגון, כולו תמיהה מדוע הללו עושים תנועות משונות? כשאדם רואה אנשים שמקיימים מצוות, רוקדים צועקים ושמחים, והוא עומד ותמה לשמחה זו מה עושה, סימן שהוא חרש, כשהוא לא שומע את קולה של היהדות והוא נטול חיות הוא אינו יכול להבין כיצד השני יכול לשמוח מזה.

תתחיל עם מצב רוח

כשרוצים להנחיל יהדות ליהודי שני או לילד קטן ורוצים שזה יצלח, יש לתת לו זאת בשמחה

וברעש, וכך אפשר להדביק אותו בהתלהבות שיש לך ביהדות, ורק אז הוא עשוי גם להיתפס לזה.

ולכן רואים שבמתן תורה בשעה שה' נתן את התורה לישראל, הוא נתן אותה בקולות וברקים ובקול שופר, אש ותימרות עשן, ויש לומר בדרך אפשר שה' רצה לתת את התורה עם כל השטרעם ולא רק חוקים יבשים, אלא עם כל החיות והנשמה שבזה.

כך גם אנו, כשאנו רוצים להנחיל את התורה לילדינו [2] זה צריך להיות בקולות וברקים ובחיות גדולה עד שאף אחד לא יוכל להישאר אדיש מול החיות והשמחה החסידית שבעשיית מצוה.

בקיום מצוות אנו רואים דבר מעניין יש מצוות שעושים אותם בשמחה, ויש מצוות אותם מקיימים בחוסר ברירה. מצות ברית מילה, למשל, אע"פ שהיא כרוכה בכאב גדול לתינוק וגם להורים, בכל זאת כל יהודי מקיים מצוה זאת מתוך שמחה. לעומת זאת שמחת נישואין, אע"פ שכל אחד רוצה להתחתן ושני הצדדים מעוניינים בזה, עדיין יש תמיד מריבות בין המשפחות או בין בני הזוג עצמם (אמא שלה אמרה כך, אבא שלך אמר כך וכו').

באה הגמרא ואומרת דבר מעניין מאד, שהכול תלוי מה היה מצב הרוח של אלו שקיבלו את המצווה בפעם הראשונה וכיצד הם קיימו אותה.

וכך אומרת הגמרא במסכת שבת (ק"ל ע"א): "תניא רשב"י אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב עדיין עושין אותה בשמחה וכל מצוה שקבלו עליהם בקטטה כגון עריות דכתיב וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו על עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא כתובה דלא רמו בה תגרא".

הראשון שקיים את מצות מילה היה אברהם אבינו. נאמר "ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק", מובא בפרקי דר"א ששתי האותיות הראשונות של המילה 'הגמל' [2] ה' וג' הם ביחד מרכיבים את המספר שמונה, והחלק השני של המילה זה [2] מל, דהיינו ביום השמיני הוא מל את יצחק ועשה משתה, והיות שזה התחיל במשתה לכן עד היום חוגגים את מצות ברית מילה באמצעות משתה.

רואים במוחש שבאותה צורה שבה מנחילים את המצווה לילד באותה צורה בדיוק הוא יקיים אותה, ואם מקיימים את המצווה בשמחה ובהתלהבות ומתוך חיות טבעית, גם הילדים יקבלו את הדברים בצורה הזאת.

(ראה בכ"ז לקו"ש חט"ז עמ' 336 ; התוועדות פ' תצוה תשל"ה).